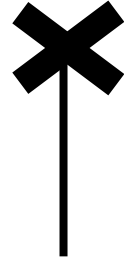

PILGRIMSTANKEN

TRONS- OCH LIVETS VANDRING
I BETLEHEMSKYRKAN, ÖREBRO

1. BAKGRUND

1.1 PILGRIMSVANDRING

Vandring är ett vanligt motiv i Bibeln. Israels folk vandrade genom öknen från fångenskapen i Egypten till ett nytt fosterland. I evangeliernas berättelser om Jesus verkar det som att han hela tiden är på vandring. Med denna bakgrund kan en vandringens teologi formuleras och vi tar hjälp av nyckelorden: Uppbrott, vandring, rastplats, bön, möte, måltid, mål (se bilaga 1).

En **pilgrim** (latin *peregrinus*, "främling") är en person som gör en pilgrimsresa (vallfart eller vallfärd) till en helig ort. I ett historiskt sammanhang användes särskilda vägar för pilgrimsfärden, vilket knöt samman heliga platser med hemorten. Dessa kallas oftast pilgrimsleder och vissa gamla leder återanvänds idag.

I katolsk kontext har pilgrimsvandring betytt att företa resor till heliga platser: Trondheim, Vadstena, Rom, Jerusalem, Santiago de Compostella. När pilgrimstanken återuppstod i Sverige i slutet av 1990-talet talar man om "*den inre vandringen i den yttre vandringens form*". Det geografiska målet betyder mindre. Den personliga och den gemensamma upplevelsen *längs vägen* betyder mer.

Begreppet pilgrim var centralt i väckelserörelsen under tiden 1850-1950. Man talade om himlen som den kristnes sanna hem. Livet på jorden sågs som en vandring mot det himmelska hemmet.

Vandringsmotivet hjälper oss att upptäcka att hela livet och tron handlar om att vara på väg. Utifrån bildspråket av livet som en vandring kan vi få hjälp att förhålla oss till yttre och inre förändringar som möter oss i livet.

Kopplat till pilgrimscentrum i Vadstena har sju nyckelord formulerats som ger uttryck för en längtan efter *ett hållbart liv* i en tillvaro präglad av stress, krav och kommersialisering. Orden är: Bekymmerslöshet, långsamhet, frihet, enkelhet, delande, tystnad, andlighet (se bilaga 2).

1.2 PILGRIM I BETLEHEMSKYRKAN

I idéamtal i Betlehemskyrkan 2002-2003 formulerades viljan att vara en mötesplats för trons och livets frågor. I dessa tankar fanns en grogrund till att våren och sommaren 2004 inbjuda till pilgrimsvandringar i Betlehemskyrkan till Västerås respektive Vadstena.

Efter dessa vandringar föddes tankar om att se församlingsliv och vardagsliv med ett pilgrimsraster – ett bra redskap för en församling i postmodern tid. Det ledde till följande formuleringar

Församlingen vill:

- Erbjuda mötesplatser kring det som är våra gemensamma livsfrågor: Varifrån vi kommer och vart vi är på väg

- Erbjudna mötesplats på torget – mitt i livet
- Vara en mötesplats för livstolkning utifrån den kristna tronns perspektiv

Vi inbjuder människor till:

- Att dela tankar om hur man handskas med livet när det är på topp eller när det är fyllt av motlut
- Att tillsammans reflektera över livet, ”om vart vi är på väg”, som enskilda, som samhälle och som kyrka
- Att ge möjlighet till egen eftertanke för att kunna möta sig själv och Gud

2. TILLÄMPNINGEN AV PILGRIMSTANKEN I BETLEHEMSKYRKAN

2.1 EN DEFINITION AV PILGRIMSTANKEN

Pilgrimstanken i Betlehemskyrkan lever fristående från uttrycket pilgrimsvandring. Vi är pilgrimer inte därför att vi går med våra fötter utan för att vi är en församling som vill gestalta hoppets liv på mänsklighetens väg mellan två paradiser.

Tillvarons grund är att Gud skapade världen god och gjorde människor till sin avbild. 1 Mos 1:24-28.

Vi är på väg mot en ny himmel och en ny jord där Gud bor mitt ibland oss: ”ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta ska finnas mer”. Upp 21:1-6.

Hoppets liv på mänsklighetens väg gestaltades när Jesus gjorde underverk och när han uppstod visade han att Guds läkande krafter är verksamma bland människor. ”Och han sa: jag är med er alla dagar till tidens slut.” Matt 28:20.

Att vara pilgrim är att leva hoppets liv i Jesu efterföljd, i kamp mot likgiltighet och övergrepp mot människor och natur. Rom 8:22-25.

2.2 FÖRSAMLINGEN VILL:

att Betlehemskyrkan i Örebro ska vara en ”pilgrimförsamling.” d.v.s. en kyrka som erbjuder rastplatser och mötesplatser på livets vandring.

att Pilgrimstanken ska genomsyra det som sker i och genom Betlehemskyrkan

med pilgrimstanken som grund förtydliga församlingens ansvar för hållbar utveckling, diakoni samt lokala och globala rättvisefrågor

att pilgrimstanken uttryckt i detta dokument ska utgöra ett viktigt underlag för församlingens liv och verksamhet in i framtiden

2.3 PILGRIM I FÖRSAMLINGSPRAKTIKEN

Tillämpningen av pilgrimstanken i verksamheten kan se olika ut år från år. Sedan år 2005 har Betlehemskyrkan inbjudit till följande:

Pilgrimsvandringar – en mötesplats på Stortorget - allas plats: En pilgrimsvandring är en yttre och en inre vandring, en långsam vandring med regelbundna raster och med ledord till hjälp för samtal och eftertanke. Betlehemskyrkan har inbjudit till lördagsvandringar i mars, april, maj, juni, augusti, september, oktober och en vecka på sommaren.

Vägskäl – en mötesplats i Sturegården: Vägskäl karaktäriseras av låga trösklar. Temat är människors gemensamma livsfrågor. Olika gäster har berättat om händelser och vägval i livet som lett till nya tankar och synsätt. Servering och *gott om* tid för frågor och samtal.

Under ytan: Livets frågor får möta trons frågor och erfarenheter. En samtalsmiljö som uppmuntrar till sökande och personligt delande. Varannan torsdag har det bjudits in till soppa och samtal. Samtalen har terminsvis haft sammanhållande teman så som pilgrimens nyckelord, Frälsarkransen, grundkurs i kristen tro.

Pilgrimstanken i gudstjänster: I gudstjänsten, i den kristna trons traditioner av sånger och böner, i bibelberättelser och den teologiska reflektionen söker vi värdegrund/riktning för livets vandring. Gudstjänsterna har erbjudits som en rastplats på livets vandring. En möjlighet att komma tillsammans inför Gud med händelser ur veckan som gått och bereda sig för veckan som ligger framför.

Rastplats: Att i retreatens form få utrymme för eftertanke, för att söka sig själv och tänka igenom sin relation till medmänniskor och Gud. Retreaterna har haft olika former både till innehåll och längd.

Livsvandring i Stadsparken: Vattendrag, frukträd, kantiga stenar mm kan ge uppslag till att tänka efter vad som händer i ditt liv och vad du hoppas på. En vandring som kan göras på egen hand när tid och behov finns. I en låda utanför Betlehemskyrkans entré finns foldrar med tanketexter och karta att vandra efter.

2.3.1. Vi konstaterar

- att pilgrimstanken har blivit central för Betlehemskyrkans identitet och verksamhet
- att pilgrimstanken positivt har påverkat människors upplevelse av församlingen och bidragit till en god bild av församlingen utåt

3. FÖLJANDE TANKAR ÖVERLÄMNAS TILL FÖRSAMLINGEN FÖR FORTSATTA ÖVERVÄGANDEN OCH SAMTAL:

Här följer några påståenden och tankar för fortsatta samtal kring pilgrimstanken och pilgrimstankens roll i församlinglivet, dess betydelse och roll idag och hur vi vill att dess roll och betydelse ska se ut i framtiden.

3.1 Pilgrimstanken skall hållas levande i församlinglivet

Pilgrimstanken bör genomsyra allt församlingen är och gör genom att exempelvis låta pilgrimsrörelsens nyckelord (bilaga 2) – frihet, enkelhet, långsamhet, bekymmerslöshet, delande, tystnad och andlighet - vara centrala. Pilgrimstanken bör påverka atmosfären i församlingen och sättet att lägga upp verksamheten?

Pilgrimstanken ska inte definieras som särskilda aktiviteter (såsom pilgrimsvandring, Vägskäl, Under ytan m.m.). Uttryckssätten kan växla från tid till tid.

Församlingen vill ge uttryck för en anda av öppenhet, en sökande inställning till livet och tron. Pilgrimstanken ökar vår respekt för det mänskliga i oss – att inte ha givna svar.

Vi vill sträva efter att de sju nyckelorden aktualiseras i alla verksamhetsgrenar.

Pilgrimstankens bildspråk är allmängiltigt, det väcker nyfikenhet. Det skapar en låg tröskel. Människor som inte är med i kyrkan hittar till Vägskäl och pilgrimsvandringar, då pilgrimstanken ligger i tiden.

Gudstjänsterna vill vi ska präglas av pilgrimstanken. Det kommer bl.a. till uttryck i gudstjänstens inledning, i sändningsord och i att Birgittas bön bes vid läsning av evangelietexten.

Pilgrimstanken stödjer oss i att följa Bibelns utmaning att engagera oss djupare i frågor om hur samhället och världen kan utvecklas till en rättvisare plats: om hållbar utveckling, miljö- och livsstilsfrågor.

Vill vi att Betlehemskyrkan ska bli en Pilgrims-gård (tillflykt) i Örebro/Närke? En mötesplats kring frågor om att vara pilgrim i stadsmiljö.

Ser vi någon verksamhetsgren som behöver utvecklas utifrån våra pilgrimstankar?

3.2 Kyrkan ska uttrycka livets vandring.

Kyrkan har genom tiderna gett en föreställning om att de som tillhör kyrkan är framme och har svar på alla trons frågor. Ger vi fortfarande ett sådant intryck? Eller vågar vi osäkerhet – en öppen hållning; ge öppna svar. Lärjunge är att vara på väg.

Kan vi förtydliga tankar om medvandraraskap? Vi delar livets vandring och sökande med *andra*.

Vi vill att allt i livets vandring ska kunna uttryckas i kyrkan. Vi ska skapa utrymme för känslor både av glädje och sorg, allvar och enkelhet.

Vi vill öka kunskap och respekt om att förutsättningar för engagemang ser olika ut i olika skeden av livet. I vissa livssituationer, t ex som småbarnsförälder, är det svårare att engagera sig ideellt. Hur kan församlingen möta upp så att man trots allt kan känna sig delaktig?

Vi vill aktualisera teman för olika åldrar och olika livssituationer?

Kan vi utveckla en besökstjänst där yngre människor besöker äldre?

3.3 Kyrkan ska vara en rastplats

Betlehemskyrkan vill vara med och skapa en god livsrytm och en god veckorytm. Vi erbjuder återhämtning på många olika sätt, både i veckan och i helgen.

Vila är då man får vara sig själv och känna att man duger.

Vi ska vara uppmärksamma på att inte överutnyttja människor. När man säger ja till något uppdrag måste man få möjlighet att avlastas andra uppdrag.

Hur upplevs det att inte kunna bidra med tjänster för andra?

Kunde man samla den mesta kyrkoaktiviteten till söndagar. Pröva en slogan: ”Betlehemskyrkan tar söndagen på allvar.”

Hur kan mötesplatsen i kyrkan präglas av enkelhet? Något att tänka på vid t.ex. kyrkkaffet.

3.4. Kyrkan ska vara en mötesplats.

Hur balanserar vi mellan att se och bekräfta människor och att ge möjlighet att få vara ifred och känna sig anonym?

Utan goda möten blir det ingen församling.

Vi vill fördjupa och utveckla mötena vid kyrkkaffet, i omsorgsgrupper, i olika verksamhetsgrupper, i styrelsen, vid församlingsmöten mm. så att de präglas av respekt och lyhördhet.

Bilaga 1: Kort version av vandringsmotiven

Vandringens teologi - Livet är inte stillastående. Kroppen växer. Omgivningen förändras antingen vi vill eller inte. Dessa förändringar utmanar oss till personlig utveckling. Jesus var ständigt på vandring. Han kallade lärjungar att gå med. Han sökte upp människor för att dela livet med dem. Han gick tillsammans med Emmauslärjungarna.

Allas vandring bär på motlut: snårighet, värk – medgång: öppna vyer, känsla av befrielse.

Vi vet inte mycket om vad som ligger framför. Ett steg i taget är nog.

Uppbrottets teologi - Alla människor ställs nu och då inför avgörande punkter. Man måste välja väg och välja sammanhang: Välja utbildning och yrkesinriktning, flytta hemifrån, söka jobb, söka partner, ta ansvar, känna stagnation, välja på nytt, bli besviken, välja på nytt

Uppbrott är en del av själva livets förutsättningar. Bibeln är fylld av berättelser om uppbrott. Abraham, Mose, Petrus, Paulus.

Att ärligt fråga efter sin uppgift och sitt ansvar leder till uppbrott från invanda livsmönster.

Mötets teologi - Det är i relation till andra som varje människa finner sitt jag. Kanske är det i uppriktiga möten med varandra som vi är närmast livets mening. Vi behöver öva oss på att lägga av masker och roller, släppa prestige och kontrollbehov då uppstår tröstande, växande, kreativa möten

Det är i delandet av berättelser och tankar som vi kan strukturera och tolka vårt liv.

Rastplatsens teologi - Gud vilade på sjunde dagen efter att ha utfört sitt skapelseverk. Vila – träda – sömn tycks vara en del av tillvarons biologi. Det är en stor fara för människan om alla dagar blir dagar med beslut och produktion och massiv information. Människan behöver en vilodag i veckan. Människan behöver få dra sig undan –göra en reträtt. Den förlorade sonen stannade upp och reflekterade över livet. Han kom till besinning.

Bönens teologi - Bön är samtalet med Gud. Pilgrimen är aldrig ensam. Pilgrimen vandrar med Bönen: ”Herre, visa mig din väg och gör mig villig att vandra den”. Bön kan ske öppet och tydligt och envist. Men bön kan också ske i det fördolda, i det inre. Bön kan vara målinriktat men bön kan också vara aktiv väntan.

Måltidens teologi - Måltiden är kanske den äldsta formen av samhörighet, med Gud och medmänniskor. Ingen rår själv över sitt liv. Alla är mottagare av det som skapelse ger gratis. Alla är beroende av tjänster som andra gör.

Nattvardens måltid med delande av bröd och vin är ett unikt uttryck för kyrkans uppgift – att ta emot och dela vidare.

Målets teologi - Livets mål sträcker sig bortom det synliga, bortom det fattbara. Jesus kom från en större värld och planterade tron på Guds rike, på evigheten bland oss och i oss. Vårt eviga hopp är en kraftkälla och en ljuskälla i upplevelser av mörker och ovisshet. Vi får öva oss i att sätta upp också kortsiktiga mål och öva oss i förtröstan att varje dag når vi mål.

Bilaga 2: Kort version av nyckelorden

1. Frihet. *Inte ens i den mörkaste dal fruktar jag något ont. Ty du är med mig, din käpp och stav gör mig trygg.* Psaltaren 23:4

Det är lätt att känna sig ofri av alla inre och yttre krav. Tron på Gud ger en hemmahörighet i tillvaron som skapar en särskild sorts frihet. En frihet från kommersialismens krav

En kristen är friare genom Jesus ord om att leva i världen men inte av den.

2. Enkelhet. Vad är centrum i mitt liv? Det är viktigt att det mångahanda inte skymmer centrum. Jesus gick ut i öknen för att pröva sitt förhållningssätt till mat, makt och ägande. Det blir inte lättare att leva om man äger mer. Rygsäcken blir en påtaglig illustration.

Livet är enkelt men inte lätt. Det viktigaste av allt är gratis – men inte billigt: kärlek, omsorg, sol, luft, tro.

3. Långsamhet. Den som färdas långsamt genom livet är tillgänglig för fler intryck. Vägen blir inte bara en transportsträcka. Livet tar tid. Födas tar tid. Våren tar tid på sig. Tänk om det är så att vi får ut mindre av livet genom att ha bråttom. I långsamhet förmår jag vara mer närvarande i nuet.

4. Bekymmerslöshet. Konsten att ta dagen som den kommer. *Jesus sa: Vem av er kan med sina bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd?* (Matt 6:27) Oro kan ta hela en människas mentala kraft i anspråk också när man ingenting kan göra.

Det betyder inte flykt undan ansvar utan en ökad närvaro här och nu. Vara närvarande i det som är och att vara den du är.

5. Delande. Allt och alla är skapade av Gud. Jorden är en och mänskligheten är en. Vi hör ihop med varandra. Paulus beskriver församlingen som en kropp. De olika delarna behöver varandra. Om någon inte efterfrågas och bjuds in blir kroppen handikappad. Det vi har, det har getts oss, för själva livet är en gåva. Det vi äger är därför något som vi har att förvalta och generöst dela med oss av.